

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIJA:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inscrise: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Două arme.

Mai ales două arme de luptă au popoarele oprimate: *adunările populare* şi *pressa*. Aceste popoare n-au la îndemână puterea de stat, prin care să se opereze cu efect la întocmirea unei gospodării publice binefăcătoare şi n-au în mâinile lor nici vistieria ţării, cu ajutorul căreia să întemeieze aşezăminte şi instituţii de folos general, ci redate fiind numai la propria lor ajutorare, ele trebuie să recurgă la mijloacele posibile, în prima linie la adunări populare şi la *pressa*, prin care să caute să asigure situaţia şi viaţa. Escluşi fiind cetăţenii, cari alcătuiesc aceste popoare, dela toate funcţiunile înalte publice, închise fiind pentru ei porţile administraţiei şi justiţiei, tractaţi fiind ca nişte fii maşteri din partea puterii de stat, ei altă scăpare nu găsesc decât în sprijinul reciproc şi în sfatul frăţesc şi învăţătura binevoitoare, pe cari şi-le dau împrumutat.

Tochmai pentru aceea, aceste arme, cari au o chemare aşa de mare, atât adunările populare cât şi *pressa* la naţiunile oprimate trebuie să aibă un *timbru special*, care evident are menirea să le ridice şi să le deosebească de adunările şi *pressa* neamurilor, cari se îmbuibă în belşug de drepturi şi de plăceri.

Neamul irlandez de pildă ca niciunul altul a înţeles în mod desăvârşit rostul acestor arme şi le-a întrebunţat cu o acurateţe şi pricepere, cum poate nici-un alt neam nu le-a ştiut întrebunţa. Toţi fruntaşii Irlandezilor, cari conchemau şi îneau adunări populare, purtau în sufletul lor cea mai desăvârşită înţelegere a rolului lor de educatori. Mulţi, foarte mulţi dintre ei s-au apropiat de înălţimea lui D'O'Connell de pildă. Acest „mare agitator“ al Irlandei şi unul dintre cei mai distinşi oratori ai timpurilor era întruchiparea per-

fectă a omului de luptă, a bărbatului pricepător de situaţii, pătrunzător de gânduri şi'n el se concretiza întreg idealul de emancipare politică naţională al neamului irlandez. Dar marele capital de calităţi distinse al acestui bărbat era compus din toate capitalele singuratiche de raţiune profundă şi de sentimente distinse ale tuturor fruntaşilor irlandezi, cari au jertfit minte şi inimă pentru libertatea Irlandei. D'O'Connell este astăzi amintit în istoria acestei ţări ca o figură legendară, care e expresiunea colectivă a unui şirag întreg de oameni, a tuturor acelor figuri distinse, cari au purtat greul luptei pentru mântuirea ţării lor din jugul englez. Prin graiul lui, care se prezenta ca o desăvârşită tălmăcire a înaltelor aspiraţiuni ş'a tuturor calităţilor distinse cari stăpâneau şi stăpânesc sufletul neamului irlandez — prin vorba lui entuziastă, cuminte, plină de flacăra, a vorbit o pleiadă întreagă de oameni cari îşi înţelegeau perfect rolul.

Adunările populare ale Irlandezilor au fost în vremile lor de restrişte adevărate şcoli academice, dela tribuna cărora porneau cele mai strălucite îndrumări, cele mai folositoare învăţăminte şi cele mai înţelepte aprecieri de situaţii. Aici, în aceste adunări se lămuria situaţia politică, se desluşia înţelesul programului naţional, se ţineau prelegeri economice, se lămuria chestiuni din istoria culturală, se lămuria chestiunea de organizaţie, se ficsa tactica de luptă etc... Şi cuvântul vorbitorilor era ascultat cu evlavie şi era mărturisit în toate faptele, pe cari Irlandezii le puneau la cale. Căci fără pată erau vorbitorii şi cuvântul lor era expresiunea simfămintelor, iar fapta era tălmăcirea credincioasă a vorbeii lor...

Tot aşa şi *pressa*. Ca păzită par-că de o mână divină, a avut norocul să fie oglinda întregului surplus de curăţenie morală, pe

care o are orice popor apăsător. Ea şi-a împlinit în toate timpurile cu credinţă rară chemarea, căci cei ce o făceau, erau cele mai distinse valori morale ale neamului irlandez. În sanctuarul ei n-a fost iertat, ca să coboare nici un suflet întinat, căci Provedinţa sau poate vr-un Zeu protector al neamului irlandez s-a îngrijit ca să alunge dela porţile sanctuarului pe cel ce venea cu gânduri de sacrilegiu. În lumea curată a *presei* stăpâna acelaşi spirit superior şi curat al figurei legendare, pe care am numit-o D'O'Connell. Aici ca şi în adunările populare plana duhul acestui bărbat şi tot ce se scria, era trecut prin controlul riguros al acestui duh.

E de prisos să mai amintesc la ce rezultat au ajuns Irlandezii cu aceste arme, cu cari au operat atât de cuminte. În scurt timp ei vor avea parlamentul propriu, autonomia, pentru înfăptuirea căreia au luptat de veacuri.

Şi nu fac nici o aberaţie, când cutez să spun, că ori ce popor oprimat, cu ajutorul adunărilor populare şi al *presei*, cari au fost puse la cale şi purtate de valori inescapabile din punct de vedere moral — au ajuns mai curând sau mai târziu la emanciparea politică dorită.

Noi Români din statul ungar, ca popor per eminentiam oprimat tot cam numai de cele două arme ne putem folosi în înţelea luptă, ce o purtăm pentru conservarea existenţei noastre. Şi avem nădejdea, că atâta vreme, cât adunările noastre populare ca şi *pressa* vor fi puse sub conducerea acelor bărbăţi, cari până acum s-au adevărit ca valori inescapabile din punct de vedere moral, lupta noastră va da cele mai frumoase rezultate. Drept aceea scopul nostru nemijlocit e ca să păstrăm cu deplină conştiinţiozitate nimbul moral al întruinilor noastre publice ca şi al *presei*. Şi aceasta sperăm, că ne va şi răuşi. În adunările popo-

rale, unde vorbitorul e mai iute şi mai cu succes supus controlului — nu ne temem, că vor cuteza să se prezinte valori dubioase; în *pressa* însă, unde controlul e mai greu de ezercitat, se întâmplă uneori, că se strecoară şi existenţe mai puţin morale. Ochiul nostru să fie deci vecinic deschis şi fără zăbăvă să grăbim, ca să delăturăm din sanctuarul *presei* pe cei ce intenţionează să pescuiască în turbure şi să protestăm din tot sufletul împotriva oricărui ziar românesc, care ar avea inconştiinţa, ca să dea ospitalitate acestor existenţe criminale.

Confraţii dela „Tribuna“ de pildă au făcut o greşeală de neiertat, când şi-au oferit ziarul lor condeiului murdar al *jidanelui* Vernescu, dat afară din redacţia „Românului“. Tipurile de pânura acestui individ trebuie izgonite fără cruţare din sanctuarul *presei* noastre, căci accentuez: ori ce ziar dela noi care cutează să *conştiinţească* astfel de tipuri, comite de-a dreptul o crimă, care aruncă o umbră ciudată asupra ziarului însuşi şi care, fără contradicere, are aparenţa unui atentat conştient îndreptat împotriva *vieţii* naţiunii noastre însăş.

Pressa noastră are o chemare mare şi sfântă. Iar ca ea să-şi poată împlini această chemare şi ca să poată fi într'adevăr oglinda curată a capitalului de moralitate deţinut în sufletul neamului nostru — trebuie să fie condusă de bărbăţi, cari n-au nici un bucluc cu legile moralei ş'al căror cuvânt să fie espresia vie a consecvenţei noastre virtuţii strămoşeşti. În lumea acestei *presei* n-au ce căuta existenţele dubioase, naufragiaţii morali şi delincentii conştiinţei sau inconştiinţei, făcuţi sau născuţi.

La noi *pressa* e *puterea*, care cântăreşte mai mult decât ori care capital în cumpăna evoluţiunii noastre politice, culturale şi economice. În situaţia maşteră, în care ne aflăm, — un neam strein în

propria noastră ţară — n-avem astăzi armă mai puternică, forţă mai efectivă decât *pressa*. Prin ea ne afirmăm credinţele noastre, ne spunem gândurile şi ne tălmăcim aspiraţiunile noastre. Ea este compasul, după care se îndreptează prin mijlocul tempestăţilor vremii corabia nădejţilor noastre, ea e făclie, care luminează cărările noastre şi tot ea e sentinela, care stă de pază la căpătâiul nostru şi dă signalul de alarmă în vremile când noui puvoiri de duşmani îşi îndreaptă atacul împotriva noastră.

Să grijim deci ca această comoaară furii să nu ni-o fure şi ca strălucirea *presei* noastre să stea la acelaşi nivel cu *pressa* altor neamuri oprimate, cari ca şi noi luptă pentru mântuirea vieţii lor. Să grijim, ca ea să fie şi să rămână oglinda curată a mentalităţii româneşti şi să nu lăsam nici o dată ca în sanctuarul ei să pătrundă spiritul de gheşef al aşa de murdar al Ovreiului — ci cu bici de foc să scoatem din acest sanctuar pe toţi aceia, cari ar vrea să-l schimbe într-o casă de convenţii, de tocmeală, de azil al minciunii şi de speculă murdară...

Pressa şi adunările noastre populare să rămână mereu o unitate de forţe efective şi morale, cari să fie totdeauna în poziţia ca să poarte cu succes lupta noastră împotriva adversarului comun.

Şi aceasta de dragul celui mai scump tezaur, ce-l are orice fiinţă, de dragul *vieţii* noastre.

Chestia triplei alianţe. «*Neue Freie Presse*» este informat că ministrul de externe german a avut discuţii foarte importante cu ministrul de externe al Italiei San Giustino şi cu primul ministru Giolitti asupra renouirii triplei alianţe. Tratatul de la Roma n'au avut nici un rezultat cu toate că atât la Berlin cât şi la Roma sunt convinşi că tripla alianţă trebuie reînnoită. Această chestie în'ămpina deocamdată greutăţi mari create la Viena. Sunt speranţe însă că săptămâna viitoare aceste greutăţi vor fi înlăturate la Berlin.

Un tălmăcitor al vieţii româneşti din Ardeal: Alexandru Ciura.

Unul dintre fruntaşii tinerei generaţiuni de scriitori români e fără îndoială prozatorul Alexandru Ciura. Deja «leonele» şi alte scrieri mai mărunt ale tinereţii i-au profeşit renumele la care a ajuns prin noul său volum de nuvele şi schiţe intitulat «*Aminţiri*».

Acest volum a apărut ca primul număr al «*Bibliotecii scriitorilor dela noi*» îngrijit de d-l Oct. C. Tăslăuanu, şi e fără îndoială cea mai bună carte din câte a scos autorul până acum, fiind chemată să aducă o serioasă contribuţie artei noastre naţionale, ce se află pe prima treaptă a dezvoltării sale, căci d-l Ciura e unul dintre reprezentanţii de frunte ai «*Primăverii*» noastre literare.

Inzestrat de natură cu o fire impresionistă, cu un suflet larg şi bun, cu un spirit ager şi observator, d-nul Ciura oprindu-se cu duioşie la unele scene din viaţă, le-a studiat şi le-a analizat cu ochiul unui glogaş obser-

vator şi astfel le-a fixat pe hârtie cu simplitatea unui maestru povestăş, creând cu o originalitate evidentă, care se bazează pe faptul, că scrierile d-lui Ciura cearcă senzaţii noi, nemai avute încă, ş'apoi tot ce trezeşte în suflet un eocou nou, nemai auzit şi simţit încă e original. Şi în mare parte numai aceste senzaţii li tradează originalitatea.

Tochmai aceasta e cauza din care se explică simpatia ce o are ori ce suflare românească faţă de autorul, din ale cărui produse a avut fericita ocazie să guste...

Frânturi din viaţa naivă a studentului de liceu şi a universitarului cu sufletul dezrădăcinat şi plin de zburcămări, scene din viaţa patriarhală a Moşilor atât de mult simpatice şi amintiri din frageda şi nevinovata copilărie, toate aceste motive atât de variate formează subiectele celor 23 schiţe şi nuvele cari alcătuiesc volumul de «*Aminţiri*» al d-lui Ciura. Toate se prezintă întovărăşite de sentimentul duios şi une-ori melancolic al autorului.

Câtă duioşie se desprinde din schiţa «*Iertare*» va simţi numai acela, care a gustat în viaţa sa dimpreună cu ţăranul din cupa de veoin şi dulceaţă a *vieţii* dela ţară.

Moşul pripăşit în acest colţ de oraş din «*creerul* munţilor» îşi aşteaptă cu nerăbdare ortaci, ce i-s'au dus demult la ţară pentru a-şi câştiga o bucată de

pâine udată cu lacrimi. Merge azi, merge mâine pe coama dealului ca să priviască în necuprişul zărei nu cumva se arată al săi, pentru a-şi mai împarte cu dânsii povara grea a durerilor. Şi îi vin ortaci într'o seară tristă de toamnă, mai tristă decât sufletul său şi dimpreună cu ei îi trec pragul amintiri din viaţa sa fericită, viaţă a cărei fericire s'a rupt brusc prin divorţul capricios al nevastei sale, lăsându-l astfel înghiţit de valurile *vieţii* izolate şi ticăloase. Şi la lumina palidă a luminaşii ascultă glumele şi vorbele ortacilor săi, iar într'un târziu după aceea se culcă întins pe cojoace, pe când Moşul se luptă în spasmiile agoniei, o femeie se strecoară peste prag în tindă, şi la rugarea ortacilor pentru a o ierta — căci era nevastă-sa — Moşul răspunde cu cuvintele caracteristice, cu întreaga filosofie a unui om din popor: «*Dumnezeu iartă... poate să ierte... eu nu pot*»... Şi-apoi încruntat se întoarce spre părete şi moare.

Aceasta e bucată, care remarcă mai bine talentul şi puterea d-lui Ciura de a zugrăvi sufletul ţăranului, fără multă trudă, aşa cum îl imbie clipa trecătoare.

Conflictul *vieţii* sufleteste a omului dela ţară în această schiţă îşi află cea mai aleasă toturare artistică şi de aceea nu mă sflesc să spun, că aceasta

e cea mai bună bucată din întreg volumul...

În pagini colorite cu o adevărată şi străvezie lumină romantică sunt prezentaţi: dasăful, care vorbeşte atâtea limbi, cu modestia şi cumînţenia unui dascăl dela sate din «*Dascaful Cojoc*», «*Popa Moldovan*», în a cărui barbă albă poţi citi tremurarea din internul lui a unui suflet milostiv şi cucernic şi înalta sa chemare de apostol al sătenilor, şi «*Văva băni*» în care se zugrăvesc fidel credinţele superstiţioase ale minerilor despre *văva*, care îşi resbună pe muncitorii din bae.

Amintiri duioase din copilărie ni se dau în bucăţile intitulate: «*Lalage*», «*Mariş*», «*Tata-Moş*», «*Gherasim*», «*Baia-Buhii*», «*Septembrie*». În toate aceste nuvele sunt îmbrăcate în haina materialului artistic, clipe, cari au fermecat cândva zilele din copilărie, şi la cari întoreându-se autorul acum, cu sentimentul şi gândul plin de duioşie ca la nişte comori pierdute şi rămase în urmă, acoperite de mrejiile ceţoase ale trecutului îndepărtat, li apar nespuse de senine, fericite şi duioase.

Toate aspiraţiunile şi dorinţele copilăşilor, ce nu cunosc încă rostul lumii, teama lor de a se depărta de căminul părintesc atât de prietenos şi binevoitor, dorul locului natal, după ce au mers în oraşele cu zidurile înalte pentru a-se adăpa la izvorul ştiinţei,

zburdănieliile lor pe câmpul plin de verdeaţă dezmiertăţi de ploaia razelor de soare, ce cad dogorătoare pe capetele lor bălane şi răcoriţi de apa rece şi proaspătă a izvoarelor, meditaţiunea ce i-o imbie unui suflet de copil prietenia copilărească cu Lalage şi moartea surorii sale mitite, toate aceste sunt privelişti din copilărie, cari au lăsat o adâncă impresiune în autorul lor şi deci a fost natural să ni-le redea în formă de schiţe şi nuvele.

În «*Revedere*», «*Comoara*», «*Homonculus*» etc., se văd fidel trăsăturile caracteristice ale *vieţii* moşilor, cari vor să se despărta de vatra părintească şi cari gonesc nebanatici după bani.

Precum se vede d-l Ciura în alegerea subiectelor dispune de o bogată variaţiune. Dar în tratarea acestora nu caută decât rare-ori, să pătrundă mai adânc în internul omului.

Autorul se mulţumeşte totdeauna cu plătirea la suprafaţa personajilor sale şi nemiscându-le partea de dinfară, sub care se află ascunzăturile legăturilor de cari se conduc în lumea lor sufletască, nefind adecă psiholog adânc, subiectele ce le tratează ni le prezintă aşa cum i-le imbie realitatea şi ocaziunea ei, şi apoi subliniste cu câteva trăsături artistice duioase, ni-le dă cu excluderea aproape definitivă a marilor probleme casnice şi naţionale, pe cari numai întâmplător le întâlnim ici

*) Alexandru Ciura „Aminţiri“ schiţe şi nuvele, Orăştie, Editura „Librăriei Naţionale“ S. Bornemisa, 1911, un volum de 262 pg. cu portretul şi iscălitura autorului. Preţul 1 cor. 60 f. + 20 f. porto postal.

Camera. La apropierea au vorbit eri Barabás și contele Andrásy, iar în urmă ministrul de finanțe Lukács.

Barabás a stăruit pentru votul universal, egal și secret, contele Andrásy a arătat necesitatea reformelor militare și a cerut votarea lor.

Lukács ține un discurs energic. Osândește obstrucția și spune, că în câteva zile Khuen va expune situația politică și punctul de vedere al guvernului. Amenință opoziția, reamintindu-i, că forța numai prin forță se poate învinge. Recomandă o politică conciliantă și buna înțelegere.

Intrevedere de suverani. «Gazeta di Venezia» anunță că știrile despre o intrevedere a regelui Victor Emanuel cu împăratul Wilhelm și la care va fi de față și arhiducele austriac Francisc Ferdinand, are oareși-care bază. Acestei intvederi i se atribuie o mare importanță politică.

In chestia procesului opului »Jobăglă«. Cetim în »Românul«: Cetitorii noștri cunosc de bună seamă goana sălbatică a procurorilor unguri în contra opului regretatului Ioan Russu-Sirianu, »Jobăglă«. Într-o vreme credem, că procurorul dela Oradea-mare, care pornise procesul contra acestui op, se va fi convins, că toate datele neresturnabile înșirate în acest op, regretatul autor le împrumutase dela autori unguri și străini, și, astfel d-l procuror va fi sîstat întreagă procedura contra regretatului Russu-Sirianu. Ne-am înșelat însă. D-l procuror are nevoie de merite patriotice.

La încheierea ziarului ni-se anunță din Oradea-mare, că procurorul a pus sub acuză pe d-l Cornel Lazar, administratorul tipografiei diecezane din Arad, ca editor al acestei cărți. Apărătorul d-lui C. Lazar, avocatul d-l Dr. Aurel Lazar din Oradea-mare, a cerut, iar procurorul a admis traducerea întreg opului amintit, iar desbateră procesului a fost amânată pe timp nedeterminat. În curând vom auzi deci la o desbateră interesantă a acestui op de valoare, al cărei rezultat va fi, credem, pedepsirea d-lui Cornel Lazar.

Din România. M. S. Regele Carol a semnat decretul prin care toate consiliile generale din țară au fost convocate în ziua de 5 Februarie spre a se ocupa cu votarea bugetelor speciale ale drumurilor și alte chestii privitoare la drumuri.

Rezultatul general al alegerilor din Germania. După balotagiile de Joi nouile grupări din »Reichstagul« german se prezintă astfel: sunt 42 conservatori, 14 din partidul imperului 10 din untunea economică, 3 din partidul reformei, 18 polonezi, 93 din centru, 5 guelfi, 2 din untunea țărănilor bavarezi, 45 liberali, 2 din untunea țărănilor, 1 liberal bavarez, 41 radicali, 110 socialiști, 5 alsacieni, 2 lorenzi, 1 danez, 2 independenți.

colo în nuvelele dănsului. Forma acestor creațiuni se apropie mult de cea alui Creangă. Curată, cumpătată și curgătoare. Dovadă următorul pasagiu din bucata »Gherasim« în care se prezintă în imagini foarte simple și plastice, iocana unui amurg contemplat la câmp: Roii pășteau alături, țînînd pe nări suluri albe de aburi, privind-mă din vreme în vreme, cu ochii lor mari de o adâncă îndurerare...

... Alături Valea-Cerniții curgea cu un clipeț molcom de unde, rece și limpede, de-i puteai număra toate pietricelele. Fria valul cernit al înșării abia mai vedeam pe tata stînd de marginea porumbiștil și dînd zor lucrătorilor. Vedeam înmădierea lucrătorilor, risipite prin folie, cari foșneau uscat, auziam tot mai puțin deslușit frînturi de cântece, glume și chiote, cari pierau în grabă, pierzându-se în pacea măreață a înșării.

Atîpiam ghemuit pe oiște. Din când în când mă pomeniam, când boii suffau prea aproape de mine sau când venia vre-o lucrătoare să desearc sacul peste vrafu de lângă căruță».

Dl. Ciura nu e somptuos și dulceag, ci e simplu și natural. Provincialismele folosite cu cumpăt în schițele dănsului atribuie o distincție înmădiere limbii. În câteva bucăți are stilul maestrului Caragiale din nuvela »Păcatul«. Cuvintele se îngemănează dînd astfel

Conservatorii câștigă 6 locuri dar perd 23 locuri vechi. Partidul imperului câștigă 5 locuri și perde 16; untunea economică câștigă 5 dar perde 15, polonezii perd 3, liberalii câștigă 14 dar perd 21, socialiști câștigă 69 perd 12, guelfii câștigă 5 perd 1, alsacienii câștigă 2 perd 2, lorenzii perd 1, independenții câștigă 2 perd 5 locuri.

Dela ordinea zilei.

— Pfu! Apponyi. — Contele Khuen. — »Times« despre Aehrenthal. — Numai drept pasiv. —

La invitarea Reuniunii vieneze pentru cultivarea poporului (Volksbildungsgesellschaft) contele Apponyi a ținut Joi, în 25 l. c. o conferență în Viena, cu titlul »Amintirile muncii mele parlamentare de 40 de ani.« Nu știm, în ce legătură stă munca parlamentară a lui Apponyi cu cultura poporului din Viena, și astiel nu știm ce a îndemnat pe numita reuniune a recurge la luminile șoviniste ale lui Apponyi, dar vedem, că Apponyi a pățit-o. Șovinistului conte li s'a aplicat și în Viena, ca în America, o lecție meritată.

Când prezidentul mucalitei reuniuni a dat să salute pe Apponyi, o parte din public a început să cânte imnul »Goterhalte«, iar alții strigau:

— Jos cu Apponyi!
— Jos cu legile școlare!
— Trăiască Austria!

Când demonstrația era să ia proporții mari, a intervenit poliția și așa s'a făcut liniște.

Apponyi a vorbit în ton arrogant despre sine și despre poporul maghiar, dar la sfârșit în loc de aplauze, a fost huiduit. Când câțiva inși — probabil Jidani — voiau să aplauzeze, au fost întrerupți de strigăte puternice și repetate: Pfu!, huideu...

Agencia telegr. maghiară zice, că demonstrația a fost aranjată de studenții naționali germani și cu deosebire de către studenții români.

Noi nu știm, cine au fost demonstrații, dar le aprobăm fapta. Bine au făcut. Fie-căruiă ce li se cuvine.

Prim-ministrul Khuen pleacă — cum am spus — azi la Viena și mâne, Duminecă va fi primit în audiență. Se zice, că contele Khuen s'a hotărât la aceasta la întevierea prim-ministrului Stürgkh. Khuen se rentoarce mâne la Budapesta și Luni se va prezenta în cameră.

Ziarele vieneze scriu, că Khuen va face propuneri M. Sale despre convocarea delegațiilor, apoi despre reformele militare și va face cunoscută M. Sale ținuta, ce are să o ia guvernul față de ofertul de pace al kossuthiștilor și preste tot față de lupta opoziției.

Delegațiunile, ori va rămănea la postul său contele Aehrenthal, ori se va depărta, nu vor fi convocate decât pe luna Martie.

de propozițiuni, cari prin sobrietatea extremă și prin nesiguranta dintre vorbe, ne dau un stil pe care l-am putea numi »telegrafic«.

Cel mai frapant exemplu în privința aceasta ni-l dă dl Ciura în următorul pasagiu, în care se dovedește ca un dibaciu mînuitor al frazei. »Li ziceau Moțul. Se pripășise la oraș din cine știe ce sat lătarinic, dela Vidra ori dela Neagra din creerii munților. Înalt, spătos, adus puțin de spate își păstrase cu îndărătnicie portul dela sate și meșteșugul lui de clubărar. Ședea singur într-o căsuță dărăpănată, cu coperișul de șindilă pleoștit pe-o ureche«.

În resumat cartea dlui Ciura prin însușirile, cari o caracterizează: originalitatea talentului, varietatea și bogăția subiectelor, plătirea autorului la suprafața personagiilor fără pretenții de a le adănci psihologiceste și de a deslega astfel probleme naționale sau sociale, prin darul de a povesti simplu și românește, într'un mod lipsit de meșteșugiri greoaie și artificiale și de împoziționări artistice de prisos și epitete bizare, prin toate aceste însușiri e chemată să reprezinte un nou gen în proza ardelească: genul »feuilletonist-impresionist« iar autorul ei să se înalțe pe soclul său păstrat în templul artelor românești.

Brașov.

Vasile Colruș.

»Times« din Londra declară că demisiunea sau retragerea temporară a contelui Aehrenthal în momentul de față, ar fi regretată de toți amicii păcii.

Situația e departe de a fi liniștitoare, și mai puțin liniștitoare însă este în sud-estul Europei, unde Austro-Ungaria joacă un rol atât de important.

Contele Aehrenthal a arătat, în timpul crizei anexiunii că în apărarea mormarhei el nu dă înapoi; dar el e în contra faptului ca armata austro-ungară să fie concentrată la granița italiană și nu vrea să înceapă o politică agresivă, pe contul propriu, în Balcani.

Deputatul partidului muncii Rónay Jenő a scos o broșură asupra reformei electorale. Părerea lui Rónay e ciudată și o dăm ca o curiozitate. Rónay află că e de lipsă schimbarea sistemului electoral, dar nu că o doresc masele, ci din pricină, ca în parlament să se încetățenească patriotismul, cîntea și un nivel înalt al inteligenței.

De aceea Rónay zice, că e de lipsă restringerea potrivită a dreptului electoral pasiv și apoi cu privire la atitudinea parlamentară a deputaților aleși și pentru contracurarea chiar și a vieții lor private, instituirea unei judecării anume spre acest scop. Dacă în chipul acesta va fi creiată siguranța, atunci e lucru secundar și indiferent, cine are votul activ. Rónay face și un plan detaiat pentru exersarea votului pasiv și crede, că planul lui mulțumește și pe radicali și pe conservativi, deoarece propozițiile lui delătură scăderile sufragiului universal, egal și secret.

Iubileul societății acad. »Petru Maior«.

Budapesta, 25 Ian. c.

Aducem la cunoștința On. public românesc, că Soc. de lectură »Petru Maior din Budapesta« singura instituție academică a universitarilor români din Ungaria și cea mai veche soc. stud. din Austro-Ungaria își serbează în 13, 14 și 15 Februarie st. n. a. e. împlinirea anului al 50-lea de viață.

Dorim ca prăznuirea anului acestuia să fie nu numai pentru noi jubileu, ci a întregii tinerimi din Ungaria, o adevărată sărbătoare națională, dovadă de trăinicia principilor de care a fost condusă Soc. »Petru Maior«.

Voim să aducem sincere semne de pietate și venerație generației dela 40—60, care a scris, cea mai frumoasă pagină în istoria evoluției noastre sociale; dorim atunci s'aducem mulțumite premegătorilor noștri, al căror caracter și inteligență azi ne asigură păstrarea și dezvoltarea datinilor, învățăturilor și ideilor naționale. Voim apoi, ca prin apropierea noastră de On. public, Societatea să-și întărească idealul social, ce tot mai mult se impune, să aducem adevăratele explicații ce interesează viața studențescă mai de aproape și să expunem un tablou fidel al inimii, sufletului și al raționalismului nostru, dela afirmarea căroră depinde mersul societății din viitor. Avem să ne clarificăm rostul nostru în societate și să vorbim de relele și boalele ce ni le aduce mizeria materială și primitivitatea mediului mașter în care ne petrecem viața. Am dori, ca pretenziunile noastre, de-a largi marginile de activitate și de-a susține principii noi, măsurat cerințelor sociale mai multe și mai bogate în variațiuni, se găsească un echou adevărat, de dragoste, ca atunci defapt să fim fericiți, că avem o mică și draguță »universitate« românească în Ungaria.

Comitetul a luat cele mai estintse măsuri pentru reușita programului; succesul ne e asigurat mai ales că avem de patroni pe cei mai distinși și autoritari bărbați din Ardeal și Ungaria. — De-o-camdată vom publica numai programul general al serbărilor: Marți, în 13 Febr. »Seara de cunoștință«. Mercuri în 14 Febr. SerVICIUL divin, ședință literară, seara concert, la care ne este asigurat concursul celei mai mari artiste dela noi Doamna Lucia Cosma. — Joi în 15 Febr., banchet, serată dansantă iar de vom avea norocul putem să sărbătorim și participarea scriitorilor noștri la o eventuală șezătoare.

Rugăm On. public românesc, să se considere și pe această cale de invitat, de cumva vom perde din vedere invitarea specială.

Ioan Zeicu
președinte.

Scrisoare din București.

— Campania opoziției unite. — Sosirea lui C. Rakovsky în țară — Noua gazetă »Lumina« — Știri. —

Buc. 12 Ian. 912.

După retragerea opoziției din parlament, opoziția unită, adică tachistii și liberalii au început a aranja întruniri prin țară și prin diferite culori ale Capitalei. Lumea de sigur, s'a dus, ca să audă jăluirile și unora și altora, mai ales în chestia tramvaielor comunale și în alte chestii.

Duminecă 8 c., a fost o mare întrunire de protestare în sala Băilor Eforiei, când au luat cuvântul d-nii I. I. C. Brătianu și Take Ionescu, după care s'a făcut manifestație de stradă. Lume fusese adunată multă, fiind bine retribuit cel ce luă drumul până la București...

Manifestația a fost de două feluri una pentru cele două cluburi ale opoziției, când s'au acclamat diferiți membri marcanți ai partidelor din opoziția unită și una pentru geamurile clubului conservator, cari au dispărut până la unul, în cel mai scurt timp posibil.

Dar aci manifestații au fost oprite de forța armată. După obișnuitele somații a început sarja și multe persoane au fost rănite. De alături de clubul tachist s'au tras două focuri de revolver. Cei cari le-au tras au fost arestați, ș-acum sunt în penitenciarul de la Văcărești.

Apoi s'au retras, huiduind pe cei dela guvern și acclamând pe șefii opoziției. S'a cântat și »Deșteaptă-te Române«. Acest imn național n'ar fi avut loc la aceste demonstrații de stradă.

Dar pentru ce a fost această mare întrunire? Foarte simplu: pentru a se aproba retragerea opoziției din parlament. Dar acest lucru se putea face și fără manifestație de stradă.

De Luni lucrurile și-au luat mersul lor obișnuit.

A sosit în țară și d-nul C. Rakovsky, socialistul expulzat de fostul guvern liberal, pentru a-și regala drepturile cetățenești și diferite afaceri familiare. Nu va sta mai mult de-o lună, se zice. Nu știm dacă decretul de expulzare nu va mai fi valabil și dacă nu i se va da voie de-a rămănea în țară, fiind cetățean, și dacă nu va continua să aștețe spiritele [muncitorilor] sindicaliști, cari au apucat pe drumul greșit al politicii socialiste, și nu va exploată cu Cocea, Dragu și Comp. buna credință a lor...

La 1 Februar c. va apare noul ziar cultural și de informații »Lumina« sub direcția d-lui profesor N. Iorga. Va căuta să dea: informații sigure și precise, știri controlate și nepărtinitoare Va avea cronică politică, economică și financiară, — rubrici speciale despre chestiile școlare, militare, religioase — Cronică teatrală, muzicală, sportivă, dări de seamă, — corespondențe din toate orașele țării și din cele mai de seamă centre străine, și se va da o deosebită atențiune mișcării sociale, chestiei țărănești și chestiei evreești

Din redacția acestui ziar fac parte oameni cu competență în diferitele materii pe cari le va trata.

Abonamentul va fi anual de 20 lei. Se primec abonamente, anunțuri articole, corespondențe și orice altele ce privesc redacția și administrația ziarului, numai pe adresa: Mihail Lăzărescu-Olleanu, Librăria »Neamul Românesc«, Calca Victoriei 107, București.

— A apărut un nou ziar naționalist-democrat, »Unirea«, redactat de d-nii advocați Irfim și Cuzin, din Iași. În primul număr articole de d-nii Dumitru C. Negruzi, Alexandru Cuzin, Corneliu Carp, etc. Promite a fi de mare folos pentru reușita ideilor, în numele cărora luptă în mult înstrăinatul Iași. (Adr. Str. Gh. Mărzescu 10 Iași).

La alegerile de la 15 Ian. c. pentru colegiul III de Dorohoiu, candidează și d-nul N. I. Buțureanu, fost inspector comunal și agricol avocat și director al foii »Solia«, din patea partidului naționalist-democrat. Și dorim și pe această cale deplină isbândă.

— Poetul St. O. Iosif, [va scoate în curând un nou volum, intitulat »Cântece«.

— »Neamul Românesc politic«, și-a început al VII. an existenței sale. Articole semnate de d-nii N. Iorga, Arch. Iuliu Seriban, etc.

Titu Șerban.

Externe.

Aplanarea conflictului italo francez. Din Paris se anunță, că incidentele franco-italiene sunt socotite ca aplanate în principiu, cu toate că tratativele vor mai dura câteva zile. Găsirea unei formule satisfăcătoare pentru ambele părți întâmpină oare-cari dificultăți.

Votarea tratatului franco-german. Comisia senatorială pentru studierea acordului franco-german, a votat tratatul cu 15 voturi pentru și 2 contra, fiind și 4 abțineri.

Războiul italo-turc. Din Benghazi se anunță oficial, că în ziua de 23 Ianuarie au avut loc mai multe ciocniri între avântposturile italiene și turcești. Turcii au pierdut 150 morți și răniți Italienii n-au avut pierderi.

O telegramă oficială din Homs anunță, că în zilele de 22 și 23 Ianuarie, două tunuri de munte turcești, transportate din Gharian, au deschis focul din depărtare contra pozițiilor italiene, dar fără a le pricinui stricăciuni.

Regele Angliei către președintele Fallières. Regele Angliei a adresat din Malta o telegramă președintelui Fallières, mulțumind pentru cîntea ce i s'a făcut trinitându-se o escadră franceză spre a-l saluta. Regele relevă frumoasa înfățișare a escadrei. D-nul Fallières a răspuns mulțumind pentru sentimentele exprimate de rege, cari vor fi adânc apreciate de națiunea franceză.

Conspirații pentru regimul republican în Muntenegru. »Croatische Correspondenz« află din Cattaro, că poliția din Muntenegru a dat de urma unei conspirații secrete, care voia să introducă regimul republican în Muntenegru. S-a constatat, că membrii acestei conspirații se află la Belgrad și sunt Muntenegreni refugiați în Serbia. Mai mulți membri ai acestei conspirații se află la Paris și în America. Aceștia vor să proclame republica în Muntenegru.

Scrisoare din Budapesta.

— Câteva impresii. — Dela societatea »Petru Maior«.

Pentru acela, care a petrecut mai mulți ani în București și acum vine pentru întâia dată la Budapesta, găsese o deosebire mare între cele 2 orașe.

În Budapesta și se remarcă cafelele multe în fiecare colț de stradă. Și toate au clienți, toate elegante. Nu se poate altfel explica existența lor, decât că viața de cafea e foarte dezvoltată.

Dar nu numai atât. Pe când în fiecare colț de stradă vezi o cafea, fiecare casă are 3—4 magaz de încălțăminte, sau de coloniale, sau de lipscănie și mode noi de bărbați și dame, acestea din urmă de o mare eleganță. Apoi tramvaiele electrice, ce trec la fiecare 2 minute. Străzile și bulevardele drepte și largi, casele mai toate cu 3—4 etaje etc., li dau Budapestei o parentă destul de frumoasă.

Viața de cafea, viața comercială și industrială e dezvoltată, viața spirituală înaltă, însă e mai puțin întinsă, de cât în București. Unde sunt acei cursurile magistratelor dela facultăți, ale lui Xenopol-Iorga, Toma Ionescu, Madarescu, Rădulescu-Motru, Buicliu, Babeș, Angelescu, Disescu etc.

Unde cursurile plăcute și draguțe ale Universității populare, teatrele excelente și gratuite pentru studenți? De altfel e altul spiritul pe aici și alte sunt și condițiunile.

Era să uit un convenient al capitalei de-a fi vecinic cu atmosfera întunecată de ceață și fum. În general aerul e foarte prost, curățenia lasă de dorit și grădiniile și parcurile lipsesc cu totul din centrul orașului.

Așa se și explică procentul mare de tuberculoși din capitala Ungariei.

La «Societatea Petru Maior» se lucrează cu zor pentru aranjarea serbărilor jubileare, cari s'au fixat pe zilele de 13, 14 și 15 Febr. n. De altfel timpul scurt nu mai permite nici o întreprindere. Trebuie folosit tot momentul.

Publicul românesc din toate părțile este rugat să se pregătească cu siguranță pentru timpul fixat, să aibă încredere în societatea în jurul căreia s'au grupat toți studenții de înlăma și să sprijinească și să înalte prin prezența lui, solemnitatea jubileului de 50 ani.

Programul nu s'a făcut încă în toate detațiile dar în ori ce caz festivitățile: ședința festivă, concert, bal etc. vor avea loc în zilele 13—15 Febr. c.

M. M.

+ Miron Calinescu.

Cernăuți 25 Ianuarie 1912.

Marți s'a stins din viață în vârsta de 75 ani unul din înalții demnitari ai bisericii românești din Bucovina, *archimandritul-mitrofor d-l Miron Calinescu*. Devotat bisericii și neamului românesc, archimandritul Calinescu și-a înțeles pe deplin misiunea. Stând pe vremuri în fruntea mișcării culturale naționale a poporului român, a lucrat cu abnegație pentru ajungerea idealului urmărit: deșteptarea poporului din letargia lui.

Dar tocmai pentru calitățile inerente persoanei lui, archimandritul Calinescu și-a atras ura rutenilor, cari vedeau într'insul un adversar ireductibil.

Decedatul a fost mult timp reprezentantul consistoriului bisericesc în dietă și grație firei sale energice a știut să impună respect înscenătorilor de zavistii în sânul bisericii gr. ort., punându-i la carantină.

O boală nemiloasă l'a silit să se retragă din viața politică, devotându-se exclusiv activității bisericești. El era o figură din cele mai respectabile și având cel mai înalt rang — după Mitropolit — în ierarhia bisericească, fusese desemnat ca succesor la scaunul mitropolit.

Archimandritul Calinescu a fost decorat cu ordinul Franz Iozsef și cu medalia românească «Răsplata muncii pentru biserică cl. I», a fost membru fondator al «Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, și al mai multor societăți filantropice. De la 1877—1881 a fost profesor de teologie morală la universitatea din Cernăuți. În anul 1911 în urma propunerii senatului academic împăratul l'a numit «doctor onorific» al acestei Universități.

Rămășițele pământești ale marelui fruntaș bisericesc au fost înmormântate cu mare pompă bisericească. În fruntea carului funebru se afla Mitropolitul Dr. d. Repta, însoțit de 12 preoți și 4 diaconi.

Au urmat apoi guvernatorul Bucovinei, primarul orașului și capii autorităților civile și militare.

Carul funebru a fost încărcat cu numeroase coroane.

Convoai funebru s'a oprit în fața Universității și în fața Primăriei. (Defunctul era și «cetățean de onoare» al comunei Cernăuți).

În biserica catedrală a oficiat mitropolitul serviciul religios, după care predicatorul catedralei, d-rul Ipolit Tarnavechi a rostit un discurs de doliu.

Dela catedrală și până la cimitir, carul funebru a fost condus de consilierul consistorial Dionis cav. de Bejan, care a rostit la groapă un mișcător necrolog în numele consistoriului, schițând meritele neperitoare ale celui dus dintre cei vii. Consilierul cav. de Bejan i-a spus un ultim adio al credincioșilor, cari li vor purta o vecinică amintire.

ȘTIRI.

— 14 Ianuarie 1912.

Afacerea Valda-Goga. *Luni vom începe cu publicarea în extenso a tuturor documentelor și proceselor verbale în afacerea Valda-Goga. Conform dorinței exprimate de dl C. Stere, ne vom reține deocamdată dela orice comentariu.*

Un nou dar al mecenatului Vasile Stroescu. *Comitetul societății academice «Petru Maior» din Budapesta a primit dela marele nostru binefăcător Vasile Stroescu, din prilejul jubileului bicentenar al societății, suma de 1000 cor., cu scopul, ca să se împartă între zecce studenți universitari săraci.*

Darul inimosului mecenate a produs o profundă impresie între tinerime.

—x—

Arhiducele Iosif operat. *Arhiducele Iosif a fost supus Joi după amiază operației apendicitei. Operațiunea a izbutit pe deplin. Se știe că arhiducele fusese încredințat de Maj. Sa să-l reprezinte la serbările date la Sofia cu prilejul majoratului principelui Boris și ar fi trebuit să plece azi la Sofia.*

—x—

Confiscarea odolei lui D'Annunzio. *Din Milano se anunță, că odolele lui D'Annunzio asupra războiului tripolitan, care urmau să apară peste câteva zile în volum, au fost confiscate de autorități. Se știe, că printre aceste poeme este și o odă către Dardanele, în care autorul atacă violent Austro-Ungaria.*

—x—

Bicentenarul lui Frideric cel Mare. *Despre festivitățile comemorative, aranjate în Potsdam din prilejul aniversării a 200 ani dela nașterea lui Frideric cel Mare, se mai comunică următoarele amănunte: O profundă impresiune a produs predică rostită de dechantul Wöfling în prezența membrilor curții imperiale și a autorităților. De oarece predică festivă fusese supusă împăratului și aprobată de acesta, e interesant de relevat din această predică sentimentele personale ale împăratului față de strămoșul său și ce anume învățăminte folositoare vrea să tragă din viața și faptele lui Frideric cel Mare. Predica spune între altele:*

«S'a spus despre Regele cel Mare că el a devenit mare, fără a crede în Dumnezeu. Judecata aceasta e nedreaptă: Frideric al II-lea a trăit într-o vreme demonică; un spirit satanic sufla spre dânsul dintr-o țară străină și din suflul-i otrăvit nu rămase neatinș nici suflul regelui. Creștinismul din zilele sale i-se înfățișa parte lipsit de spiritualitate și redus la forme goale, parte schimonosit ca superstiție. Nu e de mirare deci, dacă el combătea asemenea fantome. Frideric cel Mare credea în Prusia și în viitorul ei și împreună cu aceasta în acela care conduce destinele popoarelor, adică în Domnul Dumnezeu nostru. Lăsați-ne deci să învățăm și aci dela el, că ceea ce e lipsește vremilor noastre este încrederea în viitorul poporului și patriei noastre. Suferim de lipsă de încredere, de neîncredere în propria noastră putere, și aceasta ne împiedică să facem patria noastră mare. Străinătatea vede stărea noastră cu totul altfel ca noi înșine și tocmai nemulțumirea, cu care ea urmărește activitatea noastră, dovedește forța noastră.»

«Câtă vreme armata noastră, d-la șeful suprem al ei până la cel din urmă soldat, va trăi cu această încredere în sine, cei de afară vor trebui să se teamă și să fie dați de rușine; atâtea vreme Prusia va fi mare. Amin!»

După serviciul divin împăratul s'a apropiat singur de cavou și a depus o coroană mare, pe o panglică a căreia se afla inscripția: «*Mareliu strămos. — Wilhelm al II-lea.*» Pe cealaltă panglică sta scris: «*Ero Gloria et Patria*»

În timpul paradei se ivi în văzduh un monoplan, care înconjură de mai multe ori dela o mare înălțime palatul și percul.

Seara a avut loc la Operă reprezentarea unei piese într-un act, intitulată «Frideric, Regele cel Mare» de Lauff și cu muzica de Iusuși Frideric cel Mare.

—x—

«Măna neagră» în Serbia. *Vestile răspândite despre «Măna neagră» preocupă tot mai mult atât cercurile militare cât și cele politice din Serbia. Agitația crește în continuu. Ministrul de război s'a văzut nevoit să recheme la posturile de mai înainte pe mai mulți ofițeri, pe cari — după cum am amintit într-un număr trecut — îi transferase în garnizoane străine. Contra ziarelor s'au luat cele mai aspre dispozițiuni, din cauza lansării știrilor cari nelinișteau populația. Mai mulți ofițeri au cerut ca moștenitorul tronului George să se reînvoacă cât mai curând din Franța. Pentru liniștirea nemulțămirii generale, ce domnește în țară, regele a primit în audiență de mai multe ori pe ministrul de război. Opoziția pregătește o interpelație în scupștină.*

—x—

O înfrângătoare crimă s'a săptuit alături seara într-o cămărușă din Craiova. De mai mult timp exista o veche ceartă între țiganii Ion Neculai Iordache, Ion Iordache și Filip Catâră. După obiceiul țigănesc, dâșii au hotărât să fie judecați de tribunalul lor, adică de vătaful Neculai Boboc și consilierii lor de judecată. Fiind hotărâtă ziua de judecată pe alaltăseară, s'au dus cu toții la cămărușa de mai sus, și după ce au băut, au început procesul. La un moment dat, discuția schimbându-se în ceartă, țiganul Ion Neculai Iordache a scos un cuțit dela brâu, cu care a aplicat mai multe lovituri în abdomenul

lui Filip Catâră, care a căzut jos în nesimțire, rostogolindu-se în pivniță, unde a încetat imediat din viață. Ceilalți țigani voind să pună mâna pe criminal, fratele acestuia anume Neculai a tras mai multe focuri de revolver asupra lor, împușcând pe o țigancă, care era împreună cu dâșii.

Fiind anunțate autoritățile, au sosit imediat la fața locului, arestându-i pe toți.

—x—

Dramă familiară. *Soția lucrătorului Husemann din Detmold, care suferia de mai mult timp de melancolie, și-a împușcat Joi pe cei patru copii, apoi a încercat să se sinucidă rânindu-se grav. Pe al cincilea copil îl scăpase dela moarte faptul, că în vremea omorului era la școală.*

—x—

Moarte pentru principii. *În Paris a stărnit mare senzație actul de răzbanare al unor chinezi, domiciliați în capitala Franței. Lilianfo și Saokingo, doi chinezi republicani infocați, erau stabiliți de câțiva ani în Paris. Zilele trecute le-a sosit un nou compatriot Chufu, care însă era un fanatic monarhist. Ajungând în ceartă unii cu alții din cauza vederilor politice contrare, cei doi republicani s-au năpustit asupra celui alt compatriot, omorându-l și călcându-l în picioare. Poliția a arestat pe ucigași.*

—x—

Accidente în Anglia din cauza ceaței. *Ceața deasă, ce s'a lăsat de câteva zile asupra Capitalei Britaniei a dat loc la numeroase accidente. Comunicația pe străzi a încetat cu desăvârșire. Din împrejurimile Londrei se anunță numeroase accidente mai mici de cale ferată. Un vapor s'a împotmolit în apropiere de mal, deteriorând cablul. La Langellen un vagon al tramvaiului s'a ciocnit cu o trăsură. Cele trei persoane, cari se aflau în trăsură, au fost grav rănite. În canalul Mănecei s'au întâmplat numeroase accidente.*

—x—

Cutremure de pământ. *Un puternic cutremur de pământ s'a simțit eri pe insula Sante. Mai multe case au fost dărâmate. Populația se află sub cerul liber. Cutremurul a cauzat mari pagube în Pelopones și pe alte insule. Guvernul Greciei a trimis ajutoare populației din Sante.*

Cutremure mai puțin tari s'au simțit și în Edda și Cefalonis. S'au trimis ajutoare.

—x—

Spionajii. *Un ziar german aduce știrea că un individ travestit în ofițer german, a făcut o încercare de spionaj pe linia ferată militară dela Goeteburg. În noaptea de 10 Ianuarie la orele 4 dimineața un ofițer de infanterie, al cărui exterior trăda pestrăniul a intrat în ghereta unei santinelle de pe acea linie și s'a intrănit cu santinela asupra serviciului. Pretinsul ofițer a examinat de aproape toate scriptele și a cerut informațiuni asupra locului, unde se păstrează actele secrete în timpul nopții. Peste o jumătate de oră santinela a ieșit afară. Când soldatul s'a lăters în gheretă, a găsit toate sertarele deschise iar hărțile răscolite și aruncate pe jos. Se pare că pretinsul ofițer era un spion străin.*

În Cracovia a fost arestat eri un spion cu numele Polks, care făcea spionaj pentru Rusia. Polks făcea parte din comitetul internațional de spionaj din Bruxelles și era în legături cu căpitanul Lux evadat din fortăreața Glatz.

—x—

Ciocnire între două vapoare. *Din New-York se telegrafiază că vaporul «Livland», care face cursa între Hamburg și America, s'a ciocnit în apropiere de Honolulu cu vaporul american de război «Colorado». Acesta din urmă a suferit oare cari stricăciuni. Cauza ciocnirii este că pilotul vaporului de război încetase subit din viață, astfel că vasul american își pierduse pentru un moment direcția.*

Pe vaporul «Livland» se aflau 500 pasageri.

—x—

Panică la un bal. *Societatea înaltă din Neapole a dat alaltăseară un bal. Lumea dansa cu pasiune, când de odată s'a auzit o detunătură de revolver, care a provocat o groază atât de mare în public, încât acesta a părăsit sala, punând capăt petrecerii. S'a constatat că o tânără fată a rănit la braț cu un foc de revolver pe Landoli, procurer general din Neapole. Fata era logodnica procurorului și a comis atentatul din gelozie, de oarece logodnicul ei dansa toată noaptea cu o altă fată.*

—x—

Copil fiert în ciorbă. *O grozavă nenorocire s'a petrecut în familia țărănilui Györösi Iozsef din Dobrițin. Femeia acestuia frâse un castron mare de ciorbă (vre-o 8—10 litre) pe mai multe zile. Copila acestuia de 2 ani lulisca se juca în jurul castronului, care tocmai atunci era luat de pe foc, și așezat lângă ușă ca să se răcească. În vremea aceasta o soră a ei mai mare*

care venia din curte, deschizând ușa repede, o lovi răsturnându-o în ciorba fierbinte. Când sosit mama din odaia de alături, era târziu, căci își scoase copila moartă în urma arsurilor primite.

—x—

Știri mărunte. *În urma unei boli necunoscute, peste 80 persoane s'au îmbolnăvit într-un asil de nebuni din Cernăuți, între cari și câțiva îngrijitori ai asilului. Medicii nu cunosc încă nici boala, nici cauza ei.*

— Două cazuri de holeră au fost constatate la Louros în vilașetul Janina. Peste 40 cazuri de tifos s'au produs în câteva zile în Stambul.

— Agenția Westnik află, că o explozie s'a produs într-un depozit de praf de pușcă la Sulfun. 100 case au fost distruse, sunt numeroși morți și răniți.

— Alaltăeri noaptea s'au făcut în Petersburg vre o 20 perchiții, 11 persoane au fost arestate. Procurorul urmărește pe membrii sindicatelor muncitorești ai «Asociației culturale».

— Soția lui Bertus János din Nyirjes a născut săptămâna aceasta o fetiță, căreia îi lipsesc amândouă brațele; pămile, cari au numai câte trei degete, îi sunt crescute direct din umeri. Copila e deplin sănătoasă.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: d-l Zenovie Popovici, paroh în Săcele, cotizația anuală 2 cor.

Primească marimimosul donator sin-cerile noastre mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.*

—o—

Comandantul corpului XII de armată generalul de cavalerie Hermann Kövess de Kövesházi va inspecționa în zilele de 4—6 Februarie trupele din garnizoana Brașovului.

—o—

Accident. Fochistul Papp Peter din serviciul societății tramvaiului, a fost prins eri dimineața în gara Bartolomei între două vagoane ale tramvaiului, alegându-se cu leșuni grave. A fost transportat la locuința sa.

—o—

Local de întâlnire pentru Români din Brașov este restaurantul *Suciu*, aflător în cel mai frumos loc al Brașovului, pe promenada de jos, lângă stațiunea tramvaiului. Aviz Românilor călători prin Brașov.

Restaurantul *Suciu* are o bucătărie excelentă și beuturile cele mai bune și cu prețuri ieftine.

—o—

Orchestra lui Ioan Rusu, mult apreciatul nostru artist de fluer, concertează seară de seară în cafeneaua «Transilvania». Aviz publicului nostru amator de o muzică frumoasă românească.

Litere, arte și științe.

Excursiuni în Ardeal.

Cu acest titlu d-l *Teodor Romul Popescu*, cunoscutul turist din Sibiu, a publicat în un volum elegant (broșura I—IV) descrierea Sibiului și a unor părți din Carpații sudici ai Ardealului, publicată mai înainte în «Lucăsfărul». Volumul cuprinde: Sibiul, de la Sibiul la Râmnic-Vâlcea și excursiuni în munții Țibinului, Făgărașului și Brașovului. Cartea este împodobită cu o mulțime de ilustrații frumoase și bine reușite. Ea este o călăuză ilustrată pentru excursioniști. Sunt descrise cu minuțiozitate în deosebi regiunile de la Sibiul, până la Râmnic-Vâlcea și unele partii din munții Făgărașului.

Despre Ardeal și frumoasele lui regiuni avem puține descrieri. Cărțile d-lui *N. Iorga*, cu cuprins mai mult etnografic și istoric și cărțile d-nului *Silvestru Moldovan* asupra Ardealului — doar atâtea este ce avem. Cartea d-lui *Teodor Romul Popescu* se înșiră cu vrednicie alături de aceste, deși cuprinde descrierea unei mici părți a pământului românesc. Ea merită toată atenția publicului nostru. Cartea a apărut în editura autorului în Sibiu, de unde se și poate procura.

—o—

A apărut Nrul 4 (Anul IV, 1912) din *Revista Politică și Literară* sub direcția d-lui *Aurel Ciato*, cu următorul sumar: Aurel Ciato: «Un pas înainte». — P. Pădure: «An nou, poezie». — G. Todica: Timpul, (Idei pentru o conferință de Anul—Nou). — Al. Ciura: Nimeni, (traducere). — Nichifor Crainic: Ca Phoenix, (poezie). — Octavian Lupșean: Noaptea, (poezie). — Dr. Em. Grigorevici: Inlururi române. În limba Sașilor din Transilvania. — P. Pădure: Baladă, (poezie). — Dr. Ștefan Pop:

Din trecutul cultural-politic al Bănătu-lui. — T. Raica: Filologie, (Căine—păine—măine). — Căton Teodorian: O noapte pierdută. — Iunior: Statul de Dr. Franz Oppenheimer.

Doine și cântece populare românești pentru voce și pian de Dr. Iustin A. Iuga. Primim la redacție al doilea fascicol din frumoasele compoziții ale d-lui Dr. I. A. Iuga, apărute zilele acestea în editura autorului. Noul fascicol, asupra căruia atragem deosebită atențiune a publicului nostru, conține următoarele bucăți alese: 1). Mănec-te bade amarul. (dedicație d-nei Lucia Cosma); 2) Vai, vai, vai inimă vai, (ded. d-lui Ștefan Mărcuș); 3) Duce-m-aș cu luna-n nor... (ded. d-lui Ionel Crișan); 4) Lungul drumul Clujului... (ded. d-soarei Delia Popu); 5) Mor Mărie mor... (ded. d-lui A. P. Bănuțiu); 6) Oameni fără mintea toată... (Romanță); 7) Zădărnice... (romanță ded. d-lui Dr. Horea Petrescu.)

Prețul fascicolului 2 cor. (în România 2 lei 50 bani). Se află de vânzare la autor în Gherla (Szamosújvár) și la toate librăriile românești.

Cronică economică.

— Circulară către membrii

»Plugarul«.

Vă rugăm să luați la cunoștință, că pentru a putea servi pe economii noastre pentru timpul de Primăvară suntem provăzuți a) cu tot felul de sămânțe ca: lucernă, trifoi, mazărice, mohor, baldaiin diferite speții de napi pentru nutreț etc. Ne-am îngrijit, ca să avem sămânțe numai și numai calitatea cea mai bună (primissima). Ce privește prețul fiind-că noi pe deoparte aducem de-odată cantități mari, iar pe de altă parte fiind-că noi nu umblăm după câștiguri mari, suntem în plăcută poziție să dăm sămânțele cu un preț mult mai mic decât alții. b) Avem apoi în magaziiile noastre dela Blaj peste 150 de mil pari de brad pentru vie și hemei cri viță americană. Parii sunt lucrați în regia proprie și sunt sortați în patru clase după lungime (3—6 metri).

Vă rugăm să ne încunoștințați cel mai târziu până la 10 Februar de ce sămânțuri aveți d-voastră lipsă. Aceasta dorim să o știm, că dacă cantitățile ce avem n'ar fi de ajuns să mai putem aduce de cu bună vreme tot în înțelesul în voie ce am încheiat deja. c) Tot prin însoțirea »Plugarul« se pot comanda recușite economice ca: pluguri, grape, mașini de sămănat, de săpat, mașini pentru tăiatul napilor, pentru sfărmitul cocuruzului, mașini mai mari pentru înblătit trierat, asemenea stropitori de vie contra perenosporii, cu un cuvânt suntem gata a servi economiilor noastre tot ceea ce e cu lipsă la purtarea economiei. Pentru sămăntăturile din primăvară avem tot soiul de îngrășăminte chimice, (gunoii de fabrică) pe cari la comanda mai mari le putem da cu prețuri de angro. Membrii însoțirii noastre se bucură de favoruri la ori-ce cumpărări.

Blaj 25 Ian. 1912.

»Plugarul«,

însoțire economică-comercială.

ULTIME ȘTIRI.

Costantinopol. 27 Ianuarie. — Italianii au bombardat portul Dejne, însă fără nici un succes. Un vas italian s'ar fi scufundat în fața portului Tobruk.

Roma, 27 Ianuarie. «Agenția Ștefan» anunță din Bastana (Abisinia) că vasul de război «Volturna» a sosit aci cu 26 militari turci, cari au fost făcuți prizonieri pe bordul vaselor «Afrika» și «Bregenz».

Pe bordul vasului «Afrika» se aflau 2 sergenți-majori și 10 caporali; pe bordul vasului «Bregenz» un maior de artilerie, care în ziua de 2 Octombrie anul trecut a ordonat bombardarea vasului «Volturna» ca comandant al fortului Hodeida. Afară de aceasta se mai aflau pe bord 10 căpitani și 10 subofițeri.

Constantinopol, 27 Ianuarie. După știri din sorginte oficială Italianii au bombardat în mod violent localitatea Zuara. Ei au aruncat asupra orașului mai mult de 1000 de ghiulele. Cazarmile au suferit stricăciuni. Vaselor de război s'au retras în timpul nopții. Victime omenești n-au fost.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branice el Comp.
Redactor responsabil:
Ioan Broșes.

„VATRA“

Institut de credit și economii, societate pe acții, CLUJ.

ACTIVA — VAGYON. **Bilanț pe anul 1911. — Mérleg-számla 1911 évre.** PASIVA — TEHER.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa în număr — Pénztári készlet	81706	69	Capital societar — Alaptőke	400000	—
Cambii — Váltók	1054675	—	Fond de rezervă — Tartalékalap	39671	—
Cambii cu acop. hip. — Jelzálogilag biztosított váltók	917183	—	Fond de penziune — Nyugdíjalap	4120	—
Accionari — Részvényesek számlája	104096	—	Fond cultural — Közművelődési alap	870	—
Bon în Giro-Conto — Giro-számla	5377	68	Depuneri spre fructificare — Betétek	1032480	73
Conturi curente — Folyó-számla	4304	72	Reescont — Visszleszámitolás	637303	—
Efecte — Értékpapir	24800	—	Creditori — Hitelezők	30509	06
Efectele fondului de rezervă — Tartalék-alap értékpapirjai	6000	—	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	618	—
Spese de protest — Óvás költség	254	20	Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok		
Mobilier — butorzat	3117	—	la cambii — Váltók után	19502	32
după amortizare 10% — 10% leirás után	327	—	la cambii cu acop. hip. — Jelz. bizt.		
Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok:			váltók után	15180	42
la cambii — Váltók után	2228	50	Profit nett — Tiszta nyereség	34682	74
la cambii cu acoperire hip. — Jelzálog- ilag bizt. váltók után	2097	78		38114	64
la reescont — Visszleszámitolt váltók után	7093	10			
la efecte — Értékpapir után	762	50			
	12181	88			
	2213369	17		2213369	17

Cluj-Kolozsvár, la 31 Decembre 1911.

V. Ranta m. p., dir. ezec. — vezérigazgató.

Leontin Pușcariu m. p., prim contabil — főkönyvelő.

Direcțiunea — Az igazgatóság:

N. Ivan m. p., președinte.
Dr. Ioan Popescu m. p.

Vasile Almășan m. p.

Tulliu Roșescu m. p.

Vasile Hosșu m. p.
Iosif Popescu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în consonanță numerică cu registrele institutului. Alôlîrott felügyelő-bizottság jelen számlát megvizsgáltuk és azt az intézet könyveivel és azok tartalmával összhangzásban levőnek találtuk.

Cluj-Kolozsvár, la 22 Ianuarie 1912.

Comitetul de supraveghere: — Felügyelő-bizottság: Cluj

Antoniu Mandeal m. p., președinte — elnök.

Victor Fincu m. p.

Ilie Dobrota m. p.

Petru Checicheș m. p.

Costantin Pop m. p., revizor expert al „Solidarității“ — „Solidaritatea“ revizora.

EROGĂȚIUNI
KIADÁSOK.

Profit și Perderi pe 1911 — Nyereség és veszteség számla 1911-évre

VENITE
BEVÉTEL

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese la depuneri — Betét kamat	45864	34	Interese dela cambii — Váltók kamatai	81198	19
„ la reescont — Visszleszámitolt váltók kamatai	22527	31	Interese dela cambii cu acop. hipotecară — Jelzálogi- lag biztosított váltók kamatai	51118	17
„ la fondul de rezervă — Tartalék alap kamat	1513	50	Interese dela conturi curente — Folyószámla kamatai	710	89
„ la fondul de penziune — Nyugdíj alap kamat	202	47	Interese dela efecte — Értékpapirok kamatai	1122	58
„ la fondul cultural — Közművelő- alap kamat	32	34	Proviziuni — Jutalékok	6133	02
Salare: funcționarilor, membrilor direct și comit. de suprav. — Tisztviselők, igazs. tagok és felügy. bizotts. tagok fizetése	14739	73			
Bani din quartir — Lakbér	2280	—			
Spese: tipărituri, porte, registre, spese cu înființarea filialei din Mociu — Költségek: nyomtatványok, porto, könyvek, Mocsfióknak felállításának költ- ségei st.	5919	57			
Chirie — Házbér	2104	—			
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	1134	—			
Dare — Adó	5956	56			
10% dare la int. de depuneri — Betét kamat adó	4567	39			
Amortizări — Leirások din mobilier — butorzatból	327	—			
Profit net — Tiszta nyereség	38114	64			
	140282	85		140282	85

Cluj-Kolozsvár, la 31 Decembrie 1912.

V. Ranta m. p., dir. ezec. — vezérigazgató.

Leontin Pușcariu m. p., prim contabil — főkönyvelő.

Direcțiunea — Az igazgatóság:

N. Ivan m. p., președinte.
Dr. Ioan Popescu m. p.

Vasile Almășan m. p.

Tulliu Roșescu m. p.

Vasile Hosșu m. p.
Iosif Popescu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în consonanță numerică cu registrele institutului. Alôlîrott felügyelő-bizottság jelen számlát megvizsgáltuk és azt az intézet könyveivel és azok tartalmával összhangzásban levőnek találtuk.

Cluj-Kolozsvár, la 22 Ianuarie 1912.

Comitetul de supraveghere: — Felügyelő-bizottság:

Antoniu Mandeal m. p., președinte — elnök.

Victor Fincu m. p.

Ilie Dobrota m. p.

Petru Checicheș m. p.

Costantin Pop m. p., revizor expert al „Solidarității“ — „Solidaritatea“ revizora.

TIPARUL GEOGRAFIC A. MURĂȘIANU: BRĂNISCE & COMP.

Se capătă cu preț și condiții con-venabile, pe lângă plătire și în rate, mașini de cusut, fabricat de rangul prim, mobile de lemn și fer. tablouri, oglinzi, cîșornice de părete și bezunar, tacâmuri de argint și china, garnituri de salon, saltele de divan, păzături de tot felul, covoare, plapome, rochi, haine de bărbați și băeți și după măsură. Mare asortiment în stindarde naționale.

Szöllősy Zs.

Brașov, strada Porții 69.

**HOLDENGRÄBER I.
BRAȘOV.**

Depozit principal de vânzare pen-
tru Pește sărat de tot soiul, Masline,
Tarama, Icre, Smochine, Roșcove, etc.
Telefon 440. Cu mărunta nu vinde.

M. Schlandt
Brașov, Strada Morii.
Fabrica de pielărie.

Oferă produsele sale ca:
Talpa-Terzen, Vache în jumătăți și
crupoane, poale, gături, Piel de
opinci și Opinci croite în cea mai
fină calitate cu prețuri efitine.

Din partea vicecomitetului comitatului Brassó

No. 797/912.

Invitare la concurență.

La poliția orașenească e de ocupat locul de **sublocutenant** de poliție.

Beneficiile acestui post sunt: leafă fixă 2000 de cor. anual, bani de quartir 500 de cor., cinci quin-
quenalii de câte 100 cor., în sensul
statutelor 150 cor. pentru procu-
rarea uniformei și armaturii nece-
sare precum și pentru întreținerea
acestora.

Petenții au să probeze:

1. Studiile absolvate și apli-
carea de până acuma (cu docu-
mente).
2. Cunoașterea limbei germane
și maghiare în scris și verbal, iar
acelei române numai verbal.
3. Viață nepătată (cu docu-
mente).
4. Sănătatea trupească și spi-
rituală (cu documente).
5. Cunoașterea referințelor lo-
cale de aici.

Petenții, cari stau și acum în
serviciul orașului n'au să prezen-
teze sus citatele dovezi.

În sensul §-lui 111 al statu-
tului original nici un impiegat o-
rașenească nu poate primi nici o
ocupațiune laterală.

Petițiunile provăzute cu tim-
bru de o coroană au să fie prezen-
tate până la 10 Februarie 1912
la subscrisul. Petițiunile intrate
după aăest termen nu vor fi luate
în considerare.

Brassó, in 19 Ianuarie 1912.

Pentru vicecomite

Dr. Semsey Aladár,
notar.

Subscrisul are onoarea a a-
duce la cunoștința On. public din
oraș și împrejurime, că lucrez haine
bărbătești, croială modernă, după
o praxă îndelungată, și-l roagă a-l
onora cu comande. Reparaturi cu
preț ieftin.

Fridolin Karl Jirkovsky junior
croitor bărbătesc.

Brașov, Târgul Cailor 14 etaj I.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp
mai îndelungat sau lunar.
Admi. istr. „Gazetei Trans“.